

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 ft. —
Félévre 5 —
Negyedévre 2 — 50 —
Egy órára 1 —

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a löbbszű hirdetések alkú szerint jutányos áron tételnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

A meghiusult béke.

Debreczen jan. 24.

Anélkül, hogy a jövőbelátás isteni adományával akarnánk dicsekedni, rámutathatunk ime nagyon rövid idő múlva arra az általunk jelzett fejleményére a dolgoknak, a melyről lapunk tegnapi távirati rovatában bő és hű értesülést kaptak olvasóink.

Az a nemes czélu kísérlet, a melyet Apponyi Albert gróf a parlamenti béke megteremtésére az egész nemzet eleven érdeklődése közben tett: ma már hajótörést szenvedett.

Hajótörést szenvedett a kormány családságán, politikai önzésén, a hatalom birtokához való görcsös ragaszkodásán és — a legvalószínűbbnek látszó vélekedés — szerint — a bécsi köröknek minden »nemzeti« törekvésüktől való irtózatán.

Mert annyi bizonyos, hogy bármily gyöngék és színtelenek is azok az Apponyi gróf u. n. »nemzeti« követelései, a bécsi körök szemében éppen olyan rebellis színben tüntetik fel Apponyit, mintha egészen elvi álláspontra helyezkedve, a mi törekvéseink lobogóját ragadná kezébe.

Kétségtelen tehát, hogy a békealkudozások szép zenéjü nyitányát a bécsi karmesteri pácza tiltó intésére hagyták olyan egyszerre, olyan sértő diszharmonniával abba,

Azt is emlegetik — bár csak sutlogva — hogy Apponyiék visszautasítását a Tisza-klubb áskálódásai idézték elő, de ez a vélekedés lényegében nem mond egyebet, mint az előbbeni, mert hisz az ország közvéleménye rég idők óta megszokta már, hogy a Bécs leggyűlöletesebb, hazánkra nézve legveszedelmesebb, érdekeinkre nézve leghátrányosabb s nemzeti lételünkre nézve leggyilkosabb törekvéseinek Tiszáék legyenek a bérencz-szócsovéi.

De akárhonnan eredt is a Bánffy eddigi békére hajló szándékának az erőszakos megváltoztatása; egy dolog bizonyos és pedig bizonyos az, hogy a Bánffy és Apponyi közt folyt békealkudozások fonala ma hirtelen és erőszakosan elszakadt.

Minket, a kik az egész idő alatt a csendes érdeklődés flegmájával néztük ezt a barátkozási kísérletet: a dolog mai állása sem indit hevesebb kedélyi emóciókra, mert minden úgy történt, a mint mi előre láttuk, vagyis úgy, a hogy a magyar politikai viszonyok logikája föltétlenül megkívánta.

Mi kizártak tartottuk és tartjuk annak a lehetőségét, hogy a most több

ségben levő pártot, a mely a hatalom bitorlásába már annyira beleszokott, hogy annak birtokáról sem lemondani, sem abban másokkal osztozkodni nem akar, nem bír: hogy ezzel a jelenlegi többséggel alkotmányos uton-módon békét lehessen kötnie bármelyik parlamenti pártnak, vagy árnyalatnak is, a mely az »ellenzék« szerepét csak némileg is komolyan veszi.

Apponyi Albert grófot a mienkkel közös sok keserves tapasztalás eddig még nem bírta ugyanarra a meggyőződésre juttatni, a mely a mi szívünkben és lelkünkben már régóta mégért.

De ha volt még hite a többség hazaszeretében, nemzete iránt tartozó hűségében, a mai fejlemények kárhözvont szelvése ennek a hitnek bizonyára a legutolsó szikráját is kioltotta kebeléből.

A mai tárgyalások végeredményéből napnál világosabban kitűnik, hogy mire kellett volna a kormánynak az Apponyi által felajánlott béke és hogy minő áron állt volna rá a dicsőséges szabadelvű többség a parlamenti békére?!

Már minapi cikkünkben rámutattunk arra, hégy a kormány békülési komédiázásából hiányzik minden őszinteség, hogy pillanatnyi bűnbánatának hazug szemfényvesztésével csak ámiáni akarja a mindenha hiszékenyek bizonyult magyar közvéleményt, hogy tettetett közlekedésével csak lépre akarja csalni előbb a nemzeti pártot, azután az egész magyar közönséget, hogy a míg ő a békéről zeng édes andalító pasztordalokat, ellenállás nélkül csempészhesse osztrák kézre minden féltve őrzött jogunkat és érdeklünket.

De a mint értesüléseink beszélnek, a lépvelés ez egyszer nem úgy sikerült, mint a hogy a csalfa madarász tervezte. A kiszemelt áldozat észrevette a cselt és — nem ment rá.

Midőn ugyanis az Apponyi békeföltételeinek a kuriai bíraskodásról szóló törvényjavaslat keretébe való felvételéről tárgyaltak, a nemzeti párt vezérférfiai kijelentették, hogy csak az alatt a föltétel alatt hajlandók a békére, ha a kormányelnök kötelező ígéretet tesz arra nézve, hogy a kuriai bíraskodásról szóló javaslatot még az Ausztriával kötendő gazdasági kiegyezés megkezdése előtt tárgyalás alá bocsátja.

Bánffy erre nem volt hajlandó s csak a kiegyezés befejezése utánra ígerte Apponyi feltételeinek tárgyalás alá bocsátását.

Erre a nemzeti párt vezére azg a kívánságát fejezte ki, hogy ígérje meg nekik a kormányelnök, hogy föltételeit elfogadják, akkor belenyugszik a tárgya-

lásnak a kiegyezés utánra való halasztásába.

De Bánffy még annyit sem volt hajlandó megadni s csak arra akart ígéretet tenni, hogy Apponyi ajánlatát tárgyalatni fogja.

Bánffynak erre a csökönnyösségére — forrásunk szerint — Apponyi azzal a férfias kijelentéssel válaszolt, hogy ily körülmények közt ő és pártja fentartják eddigi álláspontjukat **s a gazdasági kiegyezés ellen teljes erejükben fognak harczoni.**

A dolognak ezen fejleményéből örömmel konstatáljuk, hogy a kormány megfésztelési kísérlete csufos kudarcot vallott.

Mert ki lehetne annyira gyöngelátsásu, hogy első pillanatra tisztában ne lehetne a felől, hogy a kormánynak eszeágában sem volt komolyan békére gondolni; hogy neki egyetlen czélja csak az volt, hogy a bekövetkezendő fegyverszünet alatt a nemzeti párt segítségével a függetlenségi pártok minden ellenzése daczára — könnyű szerrel megkösse Ausztriával az új gazdasági kiegyezést. És ha majd mind ebben siker és diadal koszoruzza törekvését, a nemzeti párt békeajánlatát sutba dobva, uti laput köszön szövetségeseinek talpa alá ezzel a felirással: »a mór megtette kötelességét a mór mehet.«

A kérdés most már csak az, hogy vajjon a drasztikus leczkét, a mit látjuk, jól megértett Apponyi, tudja-e majd kellőleg értékesíteni a gyakorlati életben.

Mi látván-látjuk, hogy Apponyi küzdva-küzd önmagával s az ő sajátságos kettős egyénisége kemény tusára kel egymással.

Neki van érzéke a nemzet jogos aspirációi iránt: az kétségtelen, de nincs benne elég akaraterő arra, hogy az aspirációk megvalósítására bármelyik jogos és törvényes eszközt és utat felhasználja.

Ő csak az eddigi, a már ismert uton akar haladni s nem veszi észre, hogy alkotmányosságunk szekere kimozdítatlanul megfeneklett a corruptio posványos sarának mély kátyuiban s nincs rá erő és hatalom, hogy onnan egykönnyen kihuzhassuk.

Más utat kell tehát számára keresnünk. Olyan utat, a mely az önzetlen honszerelem szilárd gránitkoczkáival van kirakva s önfeláldozó hazaszeretét dicső példái képezik rajta a mértföld köveket.

Be kell végre látni Apponyinak, hogy a nemzeti aspirációk megvalósítása egyedül és kizárólag azon az uton eszközölhető, a melyen a függ. és 48-as párt áll, s neki, ha sikert óhajt elérni, a mi törekvéseinknek szeplőtlen tisztasagu lobogója alá kell állania.

Erre soha igazabb jog czime, soha méltóbb oka nem volt, mint éppen most.

Láthatja, hogy a 67-es alapon lehetetlen egy hajszaínyt is tenni nemzeti jogos aspirációink megvalósítása érdekében: össze kell tehát törni magát azt a kárhözatos alapot, s a dualisticus kormányforma elvetésével a personal unio elvének érintetlen hagyásával megépíteni a független és önálló Magyarországot.

Egyébb választása nem lehet olyan politicusnak, a ki a magyar nemzeti aspirációk jogosultságát akarja védelmezni, nemcsak, hanem azokat az aspirációkat megvalósítani is akarja.

Ismételjük azt, a mivel ezeket az igénytelen, de komoly és mély meggyőződésből fakadó fejtegetésünket kezdtük: a nélkül, hogy a jövőbe látás isteni adományával akarnánk dicsekedni, merjük állítani, hogy a magyar nemzeti törekvések fölséges elveinek nyomása alatt s azok megvalósítása érdekében, Apponyi gr. kénytelen lesz előbb vagy utóbb szakítani a 67-es alappal, mert csak a mi elveink alapján lehetséges jogosult nemzeti vágyaink megvalósítása és megvalósulása.

Grotius.

A debreczeni ev. ref. elemi iskolák története.

— 1768-tól a jelenkorig —

— Iskolák keletkezése. Iskoláztatás —

Annál fontosabb amaz elnöki jelentés, melyet Debreczen tudós lelkipásztora, a hírneves Révész Imre szerkesztett az 1861—2. és 1862—3. iskolai évről. Eme jelentésből kitérünk, hogy a fiú és leány iskolák népessége következő volt:

	1861—2.	I.	II.	III.	IV.	Összesen
A tiz leány iskolában	468	286	208	155		1117
A coll. fiú iskolában	211	215	179	121		726
A külvárosi fiúiskolában	81	48	34	32		195
A leányiskolában tanuló fiúk	23	—	—	—		23
Együtt	783	549	421	308		2061

Eme kimutatásnál megjegyzi a nagy tudomány lelkipásztor, hogy ha a mi multunkat vesszük fel: botránys vagy feltűnő elmaradottságot egy iskolában sem lehet tapasztalni. Eme kijelentés bizonyára a nevelésügy előbbre haladását jelezte.

Az 1862—3. isk. évben a növendékek létszáma következő volt:

	I.	II.	III.	IV.	Összesen
A tiz leány iskolában	420	310	214	175	1117
Cöllegiumi fiúiskolában	238	216	178	118	750
Ispotályi fiúiskola	76	56	46	24	182
Leányiskolában tanuló fiúk	8	3	—	—	11
Együtt	742	585	418	415	2060

Eme két évi statisztikát ha összehasonlítjuk, azt fogjuk találni, hogy a leánynövendékek létszáma mindkét évről megegyezik, a fiúk azonban második évben egy hiányt mutat.

Ez utóbbi évben tett elnöki előterjesztése Révész Imrénél annyival inkább figyelmet érdemel, mert városunk iskoláztatási ügyét összehasonlítva a szomszéd falvak és városokéval, sőt a külföldével is.

Rövid kivonatban czélszerűnek látjuk ide iktatni belőle a következőket:

A város által 1860. évben eszközölt tankötelesek összeírása, mint a tanács atirátában jelzete is, igen hiányos. Ugyanis az összes iskolakötelesek száma a város által tett összeírás szerint — felekezeti különbség nélkül — a következő: fiú 1060, leány 974, összesen 2034, holott az egyházi kimutatás szerint 823 fiú és 1073 leány, összesen 1896 ref. gyermek járt iskolába; a római katolikusoknál az 1855. évi szeptimismus szerint 249, tehát ref. és róm. kath. összesen 2145, vagyis a

városi hivatal által tett összeírás végösszegénél 111-el több.

A jelen adatokból más kisebb és így sokkal biztosabb lélekszámmal rendelkező vidéki egyházi kimutatásokból arról lehet meggyőződni, hogy átlag véve 21—22 lélekre esik egy tanköteles. Nevezetesen:

Bagoson 21, Esztaron 22, M.-Pécsen 17, Sarádon 22, Tépén 26, Vértésen 21 lélekre esik egy tanköteles.

Ugyanezen időben egy tekintélyes külföldi statisztikai kimutatás szerint:

Szászországban	6.
Hollandiában	6.
Poroszországban	7.
Angliában	8.
Belgiumban	9.
Ausztriában	11.
Franciaországban	12.

S amennyiben Debreczenben a ref. lekek száma 31,460-ra tehető, kitérünk, hogy nálunk 22 lélekre esik egy tanköteles.

Ime ez adatokból kitérünk, hogy a 60-as években az iskolába járó tankötelesek számát tekintve, erősebben állott a népnevelés ügye M.-Pécsen, Bagoson, Vértésen, mint Debreczenben. Hát még a külföldön?

Párisban — folytatja a jelentés, — a leformátusok száma annyi, mint a mi egyházunkban s van 29 elemi és 12 vasárnapi iskolája; Zürich városában pedig, mely 15,448 lelket számlál, 46 népiskolája van ugyanannyi tanítóval, míg Debreczenben mindent összevéve csak 19 elemi iskola található.

Hogy a fentebb elsorolt adatok tényleg megfelelnek a valóságnak, nemcsak úgy léghől kapottak, kitérünk a jelentés végsoaraiból.

Jámbor olvasó, ki valaha a lapokra szeméidet veted, hídd el, hogy én, valamint minden irodalmi működésben biztos forrásokra, való alapokra szeretek és szoktam támaszkodni: úgy ezen (elnöki jelentésben foglalt) adatokat is a legbiztosabb forrásokból merítettem.

E jelentés nemcsak annyiban fontos, mert világot vet az akkori iskoláztatási viszonyokra, hanem épen a hajók feltárással megmutatja az utat és módot, melyen haladni kell a gyógyulás, a fejlődés fele.

S hogy a várt eredmény nem is maradt el, igazolja az 1862. év márcz. 19, 20, 21 és 29-ik napjain tartott nevelés és pénzügyi bi-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az ideál.

Irta: Szántó Kálmán.

Szentpétery Elza kisasszonynak

Nyáregyháza.

Mert pont három óraker a megyei hitelbank jogúgyi osztályában megjelenik egy ur, a kiról Hartváni Margit kisasszony egyelőre nem tud többet, mint hogy barna szép bajusza, egyenes orra, az orrán aranykeretes czvikkerje van. Ez az aranykeretes czvikker rendkívül intelligens külsőt ad a megjelölt urnak. Vajon csuda e, ha ama bizonyos himzés csakugyan panelopei lassúsággal halad ezután? Mert az ablakon keresztül Margit kisasszonynak módjában van azt is megfigyelni, hogy a fiatal urnak (oh, mert fiatal, a legjobb korában levő fiatal ur az illető!) pompás kamaszka galléros bundája van, melyet az intézeti szolgál nagy gonddal vesz le róla. A fiatal ur végig megy két három szobán keresztül, egyik-egyik asztal előtt megáll egy percze s bevonul a maga szobájába, melynek asztala éppen szembe van éppen azzal az ablakkal melyben szobán forgó Hartváni Margit végzi naponként himzésbeli szanczmunkáját. A kisasszony felvilágért föl nem emelné szeméit a himzésről, de azért kitűnően látja, hogy az illető ur első tekintete is az ablakot éri, meggyőződést szerezni arról, hogy nem hiányzik-e belőle egy lehető gonddal megfűlt hamvaszócse fej, ugyanabban a halványkék bluzban, melyet Rátkay György dr. ur is — biztos tudomás szerint — ellenállhatatlannak tart. Es a

mama még azt kérde, hogy vajon okvetlen szükséges-e ugyanazt a bluzt mindennapi használatra fogni.)

Nos, és ekkor megkezdődik az ablaknál is a munka. Nagyon kíváncsi volna rá, vajjon sokkal gyorsabb tempóban-e, mint az én himzésem. Alig hiszem. Mert én tiz ötöst (no né vihogj, Elza!) bizony isten meg tudok tenni egy folytatában, a nélkül, hogy fel tekintenék. De hogy amott egy egész sort meg tudjanak írni úgy, hogy át ne tekintsenek, noarra szintén mernek bizony istent mondani. — Nem beszélünk össze, s nem tudom mégis, hogy esik, hogy a pillantásunk olyan gyakran összetalálkozik. A barna bajusz elmosolyodik ilyenkor, s az nagyon jól illik neki, egyszer-egyszer a fejével is átbecszen, diszkrétan nagyon diszkrétan, alig észrevehetően. Tudom, Elza, hogy te most minden hunczutságot elgondolsz rólam, nos hát igaz is, egy cseppet se bánám, ha kevésbé diszkrétan tenné, utóvégre, mégis csak neki kellene türelmetlenebbnek lenni. De nem mer-e? Nem akar-e? Egyszer az utcán is találkoztunk, En uamával voltam s a kék seviot kosztümöm volt rajtam, az angol szabású férfi kabátkammal. Azt hiszem, fess lehettem, mert vikalapjált (én is egy kicsit) s meg emeltem a lősz. Elpirultam a hajam tövéig, s visszagy öntem. Nem tudom, mama észrevette-e vam.zavaromban valami ostobaságot fecsegte szóval mama alkalomszerűnek találta egy szélesebb körű értekezésbe fogni a ljó nevelt leányok viselkedési módjáról általában.

Istenem, mi lenne belőlünk segény leányokból, ha nem lennének Klári nevű szobaleánok! Tapasztalatból figyelmeztettek, Elza

hogy hasonló micósítés mellett a Klári nevűeknek föltétlenül elsőbbséget adj a szobaleány változások alkalmával. Ezek a legügyesebbek és legmegbizhatóbbak. Mi lett volna belőlem is Klári nélkül! Az ő konnexioni folytán, melyet a szomszéd ház portási hivatalával fenntart, sikerült megtudnom, hogy az illető barna bajusz tulajdonosa Aczel Gyula dr., a Megyei Hitelbank jogtanácsosa, a kinek viszont a Dorottya-u cza 63. sz. házban van virágzó — nem! virágzóbb irodája. Egyebet semmit, de nekem ez teljesen elegendő!

Igen, másnak is van virágzó irodája, s Hartváni Margitnak nincs rá szüksége — s ezt be fogom mamaéknak is bizonyítani, — hogy a legelső, akármilyen urnak a nyakába vessék.

Gyula! milyen édes, poétikus szép név a Gyula. Azt hiszem, a legédesebb minden nevek között. S milyen férfiasan hangzik: Acél Gyula! . . . Acél Gyuláné! . . . Nem, nem, ezt tulajdonképen nem is akartam írni, csak úgy szaladt ki a tollam alól. Szégyeltem is magam érte; de nem volt szívem keresztül huzni: azt hittem volna, hogy gyilkosságot követek el vele. Had maradjon hát ott! — Ugyanis arról álmodom én most éjszakáinkint s reggel rendszerint főfájással ébredek. Mert a szerelem, édes Elza, sok főfájással jár. — Tegnap már panaszkodtam is mamának; azt mondta, a léghuzamtól van, melyet a folytonos ablak mellatti üléstől kapok. Oh, pedig ha tudná! . . .

Még valamit akartam írni, de Klári Bátky György dr. urat jelenti. Mama nincs itthon, most akalmam lenne el nem fogadni. . . . Meg is teszem . . . Igen, csak hogy utóvégre

zottsági gyűlések jegyzőkönyvei, mely bizottság már ekkor az ingyeniszkoláztatás nagyfontosságú elvét hozta javaslatba az elemi iskoláztatásra nézve, mert a) ott, hol ez már alkalmazva van, tapasztalatból bizonyosodott be ennek jótékonyasága; b) az elemi nevelés általános társadalmi közszükség és közjótétemény lévén: annak szükségletei a közöltségből fedezendők; c) mert így sokkal inkább és sokkal nagyobb sikerrel lehet a szülőket — bármily szegények is — gyermekeiknek iskoláztatására s a 4 éves iskolai tanfolyam kitartására édesgetni, sőt erkölcsileg szorítani.

S mivel a kimutatás szerint a ref. egyháznak 3146 tanköteles gyermeke van s mint-hogy 1-1 tanítónak 100 gyermeknél többet kezére bízni annyival inkább nem lehet, mert így sem vezetni, sem fegyelmezni nem volna képes, de meg 100 gyermeknél több egy iskolába zsufolyva egészségi szempontból is káros hatása volna: ennyi gyermek befogadására 32 iskola kellene, még pedig 16 fiú és 16 leány iskola.

Ilyen fontos nyilatkozatokat tett a nevelésügyi bizottság elnöki jelentés hatása alatt a nevelési és pénzügyi bizottság. A gyermekek nevelése társadalmi közszükségnek, egyszerűen közjótéteménynek is lett kimondva, s annak szükségletei fedezésében mindenki filléjére szükség van.

A jelszó ki lett mondva, nem is lett pusztában elhangzó szó, mert már a következő évben az István gőzmalom 600 frtot adott az ingyeniszkoláztatás alapjára oly kikötéssel, hogy míg az ingyeniszkolák felállanak, a kamatok tökéltessenek, az ingyeniszkoláztatás életbe léptetésével pedig kamatai a tanítók fizetési pótlására fordíttassanak. (Egyh. t. jkv. 1863.) (Folyt. köv.)

Szinay Gyula beszéde.

— Tartotta az Országgyűlés 1896. jan. 23-iki ülésén —

Szinay Gyula: T. ház! (Halljuk! Halljuk!) Hasztalan hozunk üdvös törvényeket, ha azokra nem tiszteljük, (Igaz! Ugy van! a bal és szélsőbaloldalon) ha azoknak a törvény szellemének és világos rendelkezésének megfelelő végrehajtását biztosítani nem tudjuk, (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon) ha a törvény alkalmazására hivatott hatóságok fenn és lenn a törvény végrehajtásában a taktikázás

még azt hinné, félek tőle, azért nem fogadom. Oh, nem, kedves dr. ur, kegyed nagyon csalódásban van a felelmetésge felől... Klári eressze be a dr. urat! Így szokott eljárni egy határozott karakterű leány!

Isten veled, édes Elza, imádkozzál érettem, — éretünk! Margit!

U. i. Istenem, a mama nincs itthon! Ez most megbeszélte dolog, — törbe akarnak csalni! így vagyunk, kedves mama? így vagyunk, kedves dr. ur? majd megtudják, mivel van dolguk!

III.

Madame Jules d'Aczél, Pension Beau-Séjour, Mentone.

Egész utóbbi leveled, édes lelkem, mind csak az én ismeretséggemmel van tele, — a helyett, hogy a gége-katarrhusodról beszélnél. Ugy teszed éppen, mintha feltékeny lennél. Pedig, pedig...

Különbösen furcsa egy „ösmeretség“ is az meg kell vallanom. Ha már éppen olyan nagyon részletesen akarok tudni, elmondhatom, miben áll. A bankban dolgoztam — azt hiszem, neked irtam ekkor is éppen — mikor először megláttam. Mosolygós, üde tekintetű, hamvas szőke fej, ragyogó, mint egy idetűvedt napsugár ebben a komor, szürke, ködös decemberi délutánon, melyen nem tudtam már neküldé mihez fogni. A dolog nem izlett, a szorakozás még kevésbé. Legjobb szerettem volna az első gyorsvonatra felülni s meg sem állani, míg nem ötelhetlek. A fiatal leány a szemközti ház ablakábau ült, s úgy látszik dolgozott valamin. — De azt hiszem — csak látszólagosan, (Folyt. köv.)

terére lépnek. (Igaz! Ugy van! a bal és szélső baloldalon.)

Tuba t. képviselőtársam közelebbi felszólalásában kétségbe vonta a mai közigazgatás felett tartott birálatunk jogosultságát s azt mondotta: hogy pedig csakugyan nem olyan rossz a mi közigazgatásunk, azt legjobban mutatja az, hogy a közigazgatás ellen más konkrét vádakot felhozni nem hallottam, mint csak a fővárosi illemhelyek és a patika kérdését.

Csalódik képviselőtársam, ha azt hiszi, hogy a mi közigazgatásunk ellen felhozható panaszok mind ebben a két konkrét vádban összpontosíthatók. Példák voltak ezek csak t. képviselőtársam, példák a sok ezerből, a melyekhez hasonló én is leszek bátor később felhozni. Minthogy azonban t. képviselőtársam azt is mondta, hogy a ki távolról, vagy nagyon magasról nézi, az tarthatja csak rossznak a mi közigazgatásunkat, ki kell jelentenem, hogy én a mi közigazgatásunkat nagyon is közvetlen közelről ismerem, közel két évtizeden keresztül állottam a közigazgatás szolgálatában, ismerem annak jó és rossz, erős és gyenge oldalát, közvetlen közelről apróra. De azt hiszem, hogy ismerem, közvetlen tapasztalatból kell, hogy ismerje ezeket a t. belügyminiszter ur is, mert hiszen ő is a közigazgatás szolgálatában állott, és ép ennélfogva hiszem, hogy saját közvetlen ismereteiből kell, hogy meg legyen győződve ama kívánalmak, ama ország-szerte hangoztatott követelmények jogos volta felől, a melyeket egy elfogulatlan közigazgatási bíróságnak felállítása iránt hangoztatunk, egy közg. bíróságnak, a mely szervezve legyen higgadt, elfogulatlan, a politikai és a korteselet hullámvérésein kívül álló férfiakból; s a melynek feladat körébe tartozzék ne csak azon ügyeknek elintézése, melyeket a közg. hatóságok ügyköréből kivéve, eme bíróság hatáskörébe osztunk be elintézés végett, hanem a melyek hatáskörébe tartozzék az is, hogy előtte orvoslót kereshessünk minden, a közg. hatóságok részéről szenvedett sérelmek ellen. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

T. ház! Szoros kapcsolatban a tárgyalás alatt álló tétellel, mely a vármegyék közigazgatási, árva és gyámhatósági költségeiről szól, én a t. belügyminiszter ur figyelmébe ajánlok itt a t. ház színe előtt két rendkívül sérelmes esetet. (Halljuk! Halljuk!)

A községek rendezéséről szóló törvény a községek fulminensebb jogai közé sorozza a községi vagyon felett való rendelkezését, a községi költségvetés megállapítását. A törvény 126. §-a kimondja, hogy a községi költségvetésbe ha azon törvény rendelkezéseinek megfelelő módon lett összeállítva, ha községi adó kivetéséről szó nincs, ha felebbezés nem adatik be, a felsőbb hatóságnak beavatkozási joga nincs; ha pedig oly esetek fordulnak elő, midőn a költségvetés birálatába a felsőbb hatóságnak be kell avatkoznia, ebben az esetben a felsőbb hatóságnak, a megyének cassatorius joga van; a költségvetést megsemmisíti és azt újabb átdolgozás végett a községhez visszautasítja, s a költségvetést maga csak akkor állapítja meg, ha annak megállapítását a község megtagadta. Ugyanazon törvényben találunk rendelkezést arra is, hogy a költségvetés feletti községi határozat azon határozatok közé tartozik, melyeket a község minden lakosa felebbezhet. Ugyan azon törvénynek van egy második rendelkezése, mely a 114. §-ban foglaltatik, és amely azt mondja ki, hogy ha valamely vagyon, jog vagy haszonvétel felett a község és a község egyes lakosai közt magánjogi viták keletkeznek, ebben az esetben a törvényhatóság az így elibe került vitás eset felett mindenképp a kibékítést kísérel meg, és ha ez nem sikerül, akkor a feleket a törvény útjára utasítja és addig, míg a bíró dönt, a fennálló gyakorlatot tartja fenn.

T. ház! Hajdumegyénk egyik legnagyobb községe, H a j d u - B ö s z ö r m e n y rendezett tanácsu város, az 1893. évre költségvetését megállapította. Nem volt azonban hajlandó felvenni abba a költségvetésbe egy új tételt, egy 2000 holdas erdőnek a jövedelmét, amely köz-, de nem községi, hanem

közbiratkozási vagyon, amely telekkönyvileg a közbiratkozási tulajdonát képezi, amelynek haszonvételében évszázadok óta mindig az élvezetre, jogosított biratos lakosság részesült, amely évszázadokon keresztül az élvezetre jogosítottak faizási szükségleteinek kielégítésére szolgált és amelyre nézve a Hajdu-Böszörményben végbe ment arányosítási és tagosítási perben 10-15 évvel ezelőtt hozott curiai ítélet azt mondotta ki, hogy ezen vagyon a biratkozásra alkalmasával felosztás elé nem eshetik ugyan, azonban az élvezetre jogosítottak ellátására lesz közbiraton képen kezelendő. Mondom, ennek a vagyonnak a jövedelmét a képviselő testület, bár néhányan szorgalmazták, költségvetésébe felvenni nem volt hajlandó, mert nem akart részese lenni annak, hogy nyilván törvényellenesen idegen vagyont a költségvetésbe bevén, abból folyólag a várost költséges és odiosus pernek tegye ki és egyúttal az élvezetre jogosítottakat évszázados jogaiknak gyakorlatától megfosssa. Azonban a határozat felebbezve lett és ekkor a vármegye, a melynek az lett volna kötelessége, hogy az általam előbb hivatolt községi törvény 114. §-ának alkalmazásával ezen elterjesztett határozatból kifolyólag egyezséget kíséreljen meg, és ha az nem sikerül, perre utasítván a feleket, annak lefolyásáig a fennálló gyakorlatot fenntartsa, e vagyonnak a jövedelmét a költségvetésbe felvette, tehát nyilván a 114. §-ba ütköző törvénysértést követett el.

E határozatot a belügyminiszterium a megyétől nyert információ alapján a község felebbezése ellenére helyben hagyta. Ez t. képviselőház úgy történt 1894. és az 1895. évre is. (Halljuk!) Így történt annak dacára, hogy a mint előrelátható volt, a község lakossága és a község közt a kérdéses haszonélvezet felett a per megindult, a mely folyamatban van. ma is; — így történt azzal a külömbséggel mindazonáltal, — hogy 1895-ben a megye már tovább ment és nem elégedett meg azzal, hogy idegen vagyonnak a jövedelmét a költségvetésbe beállítsa, hanem felvett egyúttal a költségvetésbe több más olyan tételt is, a melyeknek felvételére egyedül a község lett volna jogosítva; így pallo, hid, kutépítési, világitási, közegészségügyi stb. czélokra; felvette pedig ezeket azért hogy annak az erdőnek a jövedelmét, a melyet jogosulatlanul vett fel a bevételek közé, legyen mire előirányoznia hogy annak megfelelő kiadásokat is teremtsen. Az 1895-iki költségvetésnél az a további külömb-ség is előfordul még, hogy a belügyminiszter ur jönnek látja azon költségvetés elbirálásánál 43747 sz. alatti mult évi határozatában a törvényhatóságot figyelmeztetni, tegye megfontolás tárgyává, vajjon nem volna-e szükséges a város közönségét esetleg az 1886 évi XXII. t. cz. 61 § alkalmazásának kihatásba helyezése mellett eljárásának helytelen voltára figyelmeztetni. Ez a 61 § pedig azt mondja, hogy ha a községi képviselőtestület eljárása veszélyezteteti az államnak, a községnek jólétét, a képviselőtestület feloszlataendő és a kormányzás iránt a miniszter fog a vármegye útján intézkedni. Bezzeg kapott ez alkalmon a vármegye. Nem csak megfontolás tárgyává tette a dologot, hanem egyenesen azt a rendeletet adta ki 388 sz. a. kelt leiratába a városnak, hogy eddigi magatartását hagyja abba, mert újabb hasonló eljárás esetén alkalmaztatni fog az a törvény, mely a képviselő testület feloszlataását rendeli el. No kérem t. ház, a költségvetést megállapítani a község joga, a költségvetés ellen felebbezhet mindenki és ime, mert egy község azzal a törvényes jogával él, hogy költségvetését a saját legjobb tudomása szerint állítja össze, hogy a költségvetése tárgyában keletkezett vármegyei határozat ellen felebbezéssel mer élni, ime meg van fenyegetve azzal, hogy a képviselőtestület fel fog oszlattatni.

Hat bocsanatot kérek, ha Budapesten a t. belügyminiszter ur kormánybiztosi jogok gyakorlását vindicálja magának, ha amott egy község önkormányzati jogának felfüggesztésével fenyegetődzik, úgy gondolom, hogy ezen állapot közel áll egy kis ostrom-állapothoz.

T. ház, méltóztatsek megengedni, hogy a kérdésnek talán megvilágítása czéljából két

mellék körülményt felemlitsek. (Halljuk! Halljuk! a szélsőbaloldalon.) Az a 2000 holdas erdő, a melyről szó van, Hajdu-Böszörmény városának azon határához tartozik, melyet Hajdu-Böszörmény városának Bocskay fejedelem adományozott, járuléka, része, kiegészítője ez az adományos határnak. Ezen 2000 holdas erdőhöz joggal csak azok bírnak, a kik egyszerűen birtokosai ezen kulcsbirtokul szolgáló határnak. Azonban ma már Hajdu-Böszörménynek sok — olyan lakosa van, a kik ezen kulcsbirtokhoz joggal nem bírnak és azon férfiak, a kik az önzetlen hazafi adva, a község jóvedelméül ajánlották fel ezen közvagyonnak, erdőnek, közbirtoknak jóvedelmét, olyanok, a kik abból a kulcsbirtokból nem, vagy aránylag alig számottevő részt bírnak. A kik tehát, mikor ezt a község költségvetésébe bevételnek kívánták: idegen vagyont ajánlották fel a községnek. Miért? Egyszerűen azért, nehogy valamiképp közégi adó kivételére kerüljön a sor, mely őket is sújtaná. Csupán véletlen azután az, hogy ezen férfiak alig valami kivétel nélkül a hajdu-böszörményi kormány pártjának oszlopos férfiai.

A másik mellékkörülmény pedig, melyet fel kell említenem, az, hogy az a birtokos lakosság pedig, a melynek fajzasi szükségletének ellátására van hivatva és szolgál századokon keresztül az az erdő, legkevesebb 80—90% erdejéig a hajdu-böszörményi függetlenség pártjához tartozik, hogy annak a közbirtokosságának, a melynek ma már meg van a maga szervezete, tisztikara, elnöke, jegyzője, ennek az elnöke, jegyzője stb. egyszerűen mind az ottani függetlenség pártjának elnöke, jegyzője és vezető férfiai.

Hát ez kből a körülményekből, melyek véletlenül találkoznak, én a magam részéről a következtetést levonni nem akarom, de nagyon kérem a t. belügyminiszter urat, méltóztassék miniszteriumában ezen ügy iratait figyelmére méltatni és ha látni fogja, hogy talán elfogultság miatt ott abban az ügyosztályban, a hol az ügyet eddig intézik, a törvényességnek, igazságnak megfelelő mérsékelt elintézésrel a jövőben is, mert az ügy eddigi intézői talán genitrozva van az előadó személyében eszközendő változtatás által a dolgot segíteni.

Nemcsak Hajdu-Böszörmény városával szemben látnunk ilyen eljárást követni. A legközelebbi napokban jelent meg egy hírlapi tudósítás Pótádó Debreczenben cím alatt. Ebből az van: »A község pótdádó elől többé Debreczen sem menekülhet. Husz millióra becsült óriási vagyona nem fedezi többé a kiadásokat. Mindeddig nagy idegenkedés és ellen-szenv nyilvánul a pótdádó iránt de lassankint a polgárság kezd megbarátkozni vele s nincs messze az idő, midőn a Debreczen haztartásában mutatkozó hiányokat pótdádóval fogják fedezni. (Egy hang a szélső baloldalon; Ugy is van) A pótdádó behozatalának barátai sok üdvös intézmény megvalósítását reménylik ez új jóvedelmi forrás megnyitásától. Mert úgy gondolkoznak, hogy a járom csak addig felelmetes, míg meg nem szokják. Maga a belügyminiszter is a pótdádót ajánlja az 1896 évi költségvetésre vonatkozó leirathban, melyben nem engedi meg, hogy a polgári faillatóság árának lejjebbállítására folytán előállott 11000 forintnyi hiány a legelő-hátralékból fedeztessék!

Ez is egy nagyon jellemző eset: **Debreczen** városában bizonyos polgári faillatóságot van szokásban kiosztani szabott aron. A városnak közelebb tartott közgyűlése azonban ellenére a főispánnak és pártjának szavazattöbbséggel a váltásdíjat lejjebb szállította, midőn 11000 frt hiányt állott elő. E 11000 frt hiány olyan költségvetésben, a mely normális viszonyok között, midőn nagyobb építkezések nem fordulnak elő, az egy millió frtot meghaladja, a mely 1896 évre pl. egy millió negyvenkétezer forinttal van előirányozva, aránylag parányi dolog. Ezt a 11000 frtot a város fedezni rendelte a legelőadó hátralékokból befolyó összegből, a mely ezen összeget nem egyszerűen, de tudomásom szerint kétszeresen-háromszorosan is elegendő volna. Most mi történik? A határozatot felebbezték és a belügyminiszter ur nem járult hozzá, hogy ez

a legelőadó hátralék fordítottassék a hiánylatra hanem azt rendelte el, hogy ez a csekélység a közgyűlési határozat quasi megtorlásául községi adóban vettessék ki.

Tehát, 11000 frt községi adót vetnek ki olyan városban, melynek normalbudgetje az egy millió frton felül van. Egy ilyen városban 11000 frt községi adóul kivetni azt repartíálni, elkönyvelni, behajtani: az magában véve képtelen kívánság. Hiszen ez oly költségbe kerül, a mely éppen azzal a nyereséggel, mely belőle várható, nem áll arányban. De ha nem tekintjük is azt, hogy ezzel a határozattal az önkormányzat jogába markolt bele nagyon is, kíméletlen kezekkel a belügyminiszter ur, hogy áll jogilag a kérdés? Hiszen ha úgy állítjuk fel a tételt, hogy ha hiány van azt nem künn levő hátralékok behajtásával kell fedezni, hanem új adókkal, akkor bolond lesz az, a ki fizetési kötelességének eleget tesz, mert ha nem fizet, imé ebből nem az következik, hogy a tartozást behajtják rajta, hanem kivétnek majd új adót és ezzel sújtják azokat is, kik kötelességüket lelkiismeretesen és pontosan szökták teljesíteni.

A tárgyalás alatti tétel másik czime az árva és gyámügyekről szól. E téren is lesznek bátor egy konkrét sérelmes esetet a Ház színe előtt a miniszter ur figyelmébe ajánlani. — A törvény már 1877-hen elrendelte, hogy a gyámoltak és gondnokoltak pénzéi és pénzürtékei rendszerint az árvaszékek pénztárában kezeltesse, hogy tehát ezek a pénzek, melyek eeddig a községek kezelésében állottak, ezektől visszavétesse és a megyei árvapénztárakban helyeztesse el. Kivéteklépp megengedte a törvény, hogy azon községeknek, melyek a kezelés megtartását kívánják, a belügyminiszterium a közigazgatási bizottság fölterjesztésére megengedhesse a pénzkezelést az esetben, ha az a község a rendszeres számadás vitelére kellő szellemi erővel bír, ha elég anyagi garanciája van arra, hogy az árva pénzárak meg ne károsítsanak és elég biztosítéka arra, hogy a nagykorúvá lettek pénzeit kifizethesse. Ily feltételek mellett, mondom, megadta a törvény a pénzkezelést az árvaszékek felügyelete mellett, de követelte, hogy a községek kezelési és kölcsönzési szabályrendeletet alkossanak E törvényt az ország legnagyobb vármegyéje, Biharmegye, mind a mellett, hogy a törvény ide s tova 29 éves, egézésben ma sem hajtotta végre, s a hol végre is hajtotta ott ehhez 10—15 év kellett. — Hogy pedig nem hajtotta végre, azt a miniszteriumnak tudnia kellett, mert az árvaszámadási mérlegnek s az árvaszámadás felett kellett volna határozatnak minnen evben fel kell mennie a miniszteriumhoz. Nem recriminálnék e késedelem miatt, ha ennek kellemetlen következményei nem lettek volna. De mi történt? Hogy mindjárt konkrét példával éljek, mikor a törvény életbeléptetése után mintegy tíz évvel 1888-ban a megye Nagyléta nagyközségétől átvette az árva pénzeket, akkor, s csak akkor felfedezte a megye, hogy némely árvapénzek elhelyezésénél a köteles óvatosságot és hogy jelzálogi bekelezést követelt volna. Es felfedezte ezt akkor, tehát a törvény életbe lépte után tíz évvel, hogy vannak adósok, kik azóta elszegényedtek és hogy egyik másik közgyám is időközben elhalt vagyon hátra hagyása nélkül. Ebből mit következtet a megye és mit a t. miniszter ur?

Nem azt, hogy keresse, kik a mulasztásban a hibások, ki hanyagolta el a felügyeletet, ki nem vizsgálta meg évről-évre a közgyámok kezelését, a mely vizsgálat, ha lelkiismeretesen gyakoroltatik, okvetlenül felderítette volna a szabálytalan kezelést, hanem minden törvény és igazság ellenére az így elvesztett összegeket 10—15 sőt 20 éven át felvéneként tőkésítet 6—7 százalékos kamattal óriási összegekben egyszerűen a községek terhére irta. Miután a községek közül több a törvénytelenül és igazságtalannul rájuk rótt terhet viselni és fizetni nem akarja, most Bihar-vármegye egymás után száll perbe községekkel olyan mulasztásokból eredő kártérítési követelésekért, a mely mulasztásoknak minden sora egyenesen a vármegye és annak föléltes hatóságát, a belügyminiszteriumot ter-

heli, kit úgy tudom t. belügyminiszter ur, hogy Bihar-vármegye e dolgokat még ma sem számolta le községekkel mindenütt, hogy még ma is vannak községek, a melyekben a számlatások folyamatosan vannak. Nagyon kérem a t. belügyminiszter urat, hogy méltóztassék ennek az ügynek állást komoly figyelmére méltatni, s addig, míg nem késő, — méltóztassék keregni azt, hogy valójában kik tartóznak felelősséggel, a mig az idő el nem telik; a meddig ezek az ügyek is úgy nem járnak, hogy mire a valódi felelősséggel tartozók meg lesznek állapítva, akkor itt is a vagyon-hiány miatt behajthatatlannak válnak ezek az összegek.

Ezeket a konkrét eseteket kívántam e tétel czimleteivel kapcsolatosan közigazgatási, árva és gyámhatósági ügykezelésünk illusztrálásául a t. háznak tudomására juttatni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Feleség-gyilkos.

— Ferge gyilkossági perének végtárgyalása. —
(Saját tudósítónktól.)

Debreczen, január 24.

Egy sötét bűn szolgáltatott ma az emberi ítélkezésre alapot. Egy ember állt a törvényszék előtt, kit a feltékenység vitt a gyilkosságra. Megölte a saját feleségét, kinek holtig való hűséget fogadott, megölte két apró porontyának az édes anyját.

A debreczeni kir. törvényszék II. számú tanácstermében a nagyszámú tanúkon, kik a meggyilkolt asszony rokonságából kerültek, csak néhány érdeklődő jelent meg. Ott volt a gyilkos ket, most már anyátlan-apátlan árva is. Az anya mögött a sir, az apa mögött pedig a börtönajtó zárult be.

A vádolt megjelenése nagyon rossz benyomást tett a megjelent rokonságra s gyűlöletes pillantásokat vetettek reá.

A törvényszék a következőképpen alakult meg: **Mocsy József** elnök, **Konrad Samuél**, **Hoffmann József** szavazóbírák, **Óregh Béla** jegyző.

A vádhatóságát **dr. Simonffy Béla**, a védelmet **dr. Fejér Ferenc** képviselte.

A vádolt **Ferge János** alacsony, puffok képű, melyen ülő szemével, ravaszul pillantott körül, mikor a terembe vezetni a szorongós ór.

Az általános kérdések után előadja, hogy 1881-ben nősült meg, de csak tíz évig éltek együtt, mert az életük nagyon viszályos volt. Legutóbbi párta volt az egyik tiszaszabályozó társulatnál. Honnan pénteki napon hazatérve szeptember 23-án, vasárnapról bétőre virradóra megfojtotta az asszonyt s azután felakasztotta. Mindezeket a vádolt részketeg, majdnem síró hangon mondja el. Mindenképpen ki akar bujni az előre megfontolt szándék vádja alól s még azt is tagadja, hogy a neje nyakára dobott kötelet megrántotta volna.

Azt is tagadja, hogy Szárbegről hazatérve, már elhatározta volna a gyilkosságot. **Simonffy** ügyész kérdést intéz hozzá s a vádolt megint tagad s a jegyzőkönyvvel szemben homlokegyenest ellenkező vallomást tesz.

Ekkor ráolvassák a jegyzőkönyvet, mely szerint a feltról visszatért, hogy nejét az éj alatt meglehesse. Az asszonyt becsalta a kis kamarába azon ürügy alatt, hogy buzát töltsenek a zsákba. Az asszony mit sem sejtve bement, erre ő a sötétben nyakára hajtotta a kötelet és megfojtotta.

A kötelet a vádolt állítólag a zsákról vette le, mi lehetetlen, mivel setét volt.

Kasztelnik György, a megölt asszony édes apja, megroppant alak, szegény sorsu ember, szörnyen bőbeszédű, s elmondja, hogy milyen rosszakaratú, milyen viszályos ember volt az ő veje. Aprólékos epizód történeteket beszél el leányának házasságából. Ügyész és védő kérdéseket intéznek a tanúhoz.

Hajcsák Ferenc elmondja, hogy másnap reggel miként derült ki a gyilkosság. Értelmesen beszéli el, s körülményesen írja körül az esetet. Felesége hozzá teszi, hogy a napamasszony vágta le a huliát.

Szabó Ferencné a vádlott édesanyja elmondja, hogy az az (megölt) asszony nagyon «sajos» neki, épp úgy, mint ez (a fia) menyecske «csintalan» száju volt; az ő fia nem verte, hanem csak néha szájon vágta, vagy nyakszirten csapta.

Ferge Julianna, a vádlott 11 éves leánya sir, pityereg, mikor apját meglátta. Ferge János 9 éves értelmes fia. A törvényszék nem kívánja kihallgatásukat.

Sigér Sándorné a családi perpatvarról beszél.

Saprosy Mihálynénak, a megölt asszony testvérének, a meghalt sokszor panaszkodott. Dicséri, hogy mily szép volt a testvére, s ő féltette mindig a részeges, bosszuvágyó uratól.

Pap Bálint lényegtelen vallomást tesz. Nem nagyon barátokozott vele, mert nagyon komoly ember.

Pap Bálintné dolgos, munkás embernek ismerte a vádlottat is, a feleségét is.

Ferge Mihály, a vádlott testvére azt mondja, hogy nem tud bátyjának feltékenykedéséről.

Sikó Gábor lényegtelen vallomást tesz. A tanúk valamennyien Téglás községiek, hol a gyilkosság történt.

A vádlott, mikor saját vallomását felolvassák, sirva fakad.

Ezután a védelem több pontra utazva előterjesztést tesz.

Majd meghiteltetik a tanukat, kik az utazási költségek megtérítését kérik.

Dr. Simonffy Béla erre megtartotta vádbeszédét, melyben a vádlott vallomásaiból bebizonyította, hogy a vádlott előre megfontolt szándékkal, józanul követte el a gyilkosságot, s azután elindult Gelsére, hol a csendőrök elfogták. Itt alibivel akart kibujni, s csak akkor valott, mikor a halottal szembesítették. Nem hirtelen támadt feltékenykedésből, hanem előre megfontolt szándékkal ölte meg, s nem előlőről, hanem hátulról támadta meg. Ezért is a büntetőtörvénykönyv 279 §-ába ütközik s a 280. § szerint minősülő büntetendő, IX. szakasz szerint minősülő büntetést kéri alkalmazni, s a büntetés életfogytiglani börtönről szól.

Dr. Fér Ferenc védő bizonyítja, hogy védenéze nem szándékkal követte el tettet, hanem erős felindulásból kifolyólag, miért is a két ártatlan gyermek nevében kéri a törvényszéket, hogy a büntetőtörvénykönyv 301 §-át alkalmazza.

Dr. Simonffy Béla válasza és Fér Ferenc dr. viszonzválasza után megkérdik a vádlottat, hogy van-e valami mondani valója.

— Nincs — felelte az tompa hangon, mire a törvényszék ítélet hozatalra vonult vissza.

Körülbelül félórai tanácskozás után a 278 §-ba ütköző, s a 280 §. szerint minősülő szándékos feleséggyilkosságban mondja a törvényszék vétkesnek, s a 11. szakasz figyelembevetelével 15 évi fegyházra, tíz év hivatalvesztésre, s 76 forint 80 krnyi összeg, az eddig felmerült költségek megfizetésére kötelezte. A vizsgálati fogságból nem tudnak be semmit.

Vádlott, kir. ügyész és védő felebbsztek

*
A falusi emberek, a vádlott atyafisága, a vállukra kanyarították a subájukat, s egy-kedvűen kocogtak a teremből kifelé.

Olyanok ezek az emberek, mintha szívök se volna, olyan bambán bámulnak maguk elé, ha bizony nem a fognak fel az ő parasztos egyaraszos észjárásukkal, hogy most egy élve eltemetett embert láttak talán utoljára.

— Hát édes apámat elviszik? kérdezte az elített élénk szemű, mosolygó arcú fiacskája.

— El, el galambom.

— Szegény édes apám! pityergi a két évvel idősebb nénje.

A leány apja mogorván dünynyögi őszes szakállába:

— Ugy kell gazembernek! s aztán nagy-mérgesen tömögeti a pipáját, majd odacsatalkozott a többséghez, a kik vártak még.

Várták a költséget.

Táviratok,

Oszággyűlés.

— Távirati tudósításunk. —

Budapest jan. 23.

Ülés kezdete délelőtt tíz órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Perczel Béni, Josipovich Géza, Illyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak Bánffy, Perczel, Dániel miniszterek.

A képviselőház mai ülésén folytatták a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását.

Elsőnek Ivánka Oszkár szolt a vármegyei közigazgatás tételéhez, melyet nem szavaz meg.

Horváth Gyula a tétel elfogadása mellett beszélt s ez alkalommal nyilatkozott a békéről, melynek létrejöttét ő is óhajtja.

Szala Károly nagy figyelem között beszél és határozati javaslatot ad be arra nézve, hogy a belügyminiszter tegyen jelentést a képviselőházhoz, hogy a vármegyei közigazgatás részére megszavazott 462.000 forint mily arányban osztatik szét a megyékben.

Perczel Dezső rögtön válaszol Szalay beszédére és azt feleli, hogy az iratokat le fogja tenni a Ház asztalára.

A békére vonatkozólag pedig megjegyzi, hogy Apponyi beszédére Bánffy holnap fog válaszolni.

A többség ezután a tételt felállással megszavazza.

A főispánok tételénél Ugron Gábor beszélt nagy hatással. Felhozza a borsodi esetet, a hol dr. Miklós Gyula főispán Szabó József ügyvéd számára 80000 forintet kieszközte a kormánytól a boldvavölgyi (Sajó-Ecség-Torna) vasutrá való építkezési engedélyt s azonkívül jótállást vállalt a főispán azért is, hogy a kormánytól kedvezmények és hozzájárulási összegek fejében 609.000 forintot biztosít Szabó József ügyvéd, vállalkozónak.

Határozati javaslatot nyújt be Ugron Gábor, hogy a főispánok megyéjükben ne lehessenek vasuti engedélyesek. (Nagy tetszés és helyesles a szűz balon.)

Babó Emil szintén hat. javaslatot ad be, hogy a ker. miniszter a boldvavölgyi vasut iratait a Ház asztalára tegye le.

Dániel Rnó kijelenti, hogy nincs oka titkolni az esetet, szívesen enged a kérésnek.

Babó Emil erre visszavonja határozati javaslatát.

Ivánka Oszkár a főispáni nyugdíjak megszüntetése tárgyában ad be határozati javaslatot.

Perczel erre a kényszer alatt kijelenti, hogy Miklós Gyula dr. borsodi főispánt táviratilag kérdőre vonta, ki szintén táviratilag megígérte, hogy holnap nyilatkozik ez ügyben.

Ülés vége délután két órakor.

Titkos orosz-török szövetség.

Budapest, jan. 24. A Debr. ered. táv. Londonban a P a l - M a l - G a z e t t e őrjási szenzációt keltett azzal a külön kiadásban világgá bocsátott hírével, — hogy az orosz és a török már régebben titkos szövetséget kötött egymással az idegen hajóknak a Dardanellákból való kiszorítására. Ezt a szenzációs hírt a „N e u e F r e i e P r e s s e” ugyan czáfolni próbálta, de sem az orosz, sem a török kormány nem demetálja.

Tanitók helyzetének javítása.

Budapest, január 24. (A Debreczen eredő távirata.) Az Eötvös-alap országos bizottsága tegnap nyújtotta át W l a s s i t s Gyula válaszó és közoktatásügyi miniszternek a tiszteleti tagságáról szóló diszoklevelet. Wlassits a kül-

döttséget igen szívesen fogadta és kijelentette, hogy a jövő évben az első dolga lesz a tanít. fizetések rendezésének kérdését tárgyalni. A tisztelgők hálás köszönetüket fejezték ki az összes tanítósnak nevében a miniszter jóindulatáért.

Dr. Miklós Gyula vasútja.

Budapest jan. 20. (A Debreczen e. táv.) Dr. Miklós Gyula Borsod megye főispánjának Szabó József ügyvéd, miskolczi lakossal kötött szerződése a boldvavölgyi vasut építése ügyében óriási sensációt keltett ma a Házban.

A belügyminiszter szinte ostromnak volt kitéve a gseftelő főispán miatt, kit aztán Perczel táviratilag szállított fel a nyilatkozattételre.

Miklós Gyula dr. ma csakugyan nyilatkozik is és kijelenti, hogy Szabó József ötratulbecsapta s még ezenfölül rágalmakat is terjeszt róla.

Szabó József egy közönséges gazember — mondja Miklós nyilatkozatában — a ki ellen ő a bünyenítő feljelentést még decemberben megtette.

Egy később érkezett táviratunk jelzése szerint Miklós Gyula dr. főispán lemondása bizonyos.

A meghiusult béke.

Bpest' jan. 24. A béketárgyalások a kormány és a nemzetipárt között ma teljeseu szüneteltek. Mint hírlik, a holnapi képviselőházi ülésen Bánffy is, Apponyi is ragaszkodni fognak kifejtett álláspontjukhoz.

Ujdonságok.

Sertésbeviteli tilalom. A m. kir. földmívelésügyi miniszter 6165 sz. a. ma érkezett rendeletével a kőbányai piac megvédése érdekében a sertéseknek Kőbányára való szállítását jan. 25-től kezdve megtiltotta.

— Meghívó. A debreczeni jogász- és tisztviselői kör folyó évi január hó 26-án d. e. 10 órakor saját helyiségében évi rendes közgyűlést tartja. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki jelentés a kör életének múlt évi mozanatairól. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése a múlt évi zárszámadások megvizsgálásáról és a pénztár állásáról. 3. A jövő évi költségvetés megállapítása. 4. Az igazgató válassztmányának s a tisztviselőnek megválasztása.

A polgári kör bálja. Holnap szombaton lesz a Polgári kör bálja a Bika disztermében hol Rác Károly vonója fogja huzni a talp alá valót. Lesz körmagyar is. Nagy Bálint bátyánk fogad akárcivel, hogy a kör bálja hetedhét országra szóló mulatság lesz. Meg is érdemli ez a törekvő egyet, hogy a polgárság úgy mint eddig pártfogásába vegye ezt a jó mulatságot, mert a közönség mindig jól találja magát a Polgári kör báljában és miután a könyvtár javára fordítják a tiszta jövedelmet, a nemes cél érdekében a t. közönséget felhívjuk, hogy a bálban minél tömegesebben jelenjék meg. Bizonyára élvezetes estében fog reszesülni. Debreczen, 1896. jan. 24. Tisztelettel A rendezőség.

* Halálozás. Ladek János ny. vasuti főmérnök tegnap d. u. kisvárad-utcai lakásán életének 71-ik évében vérmérgezés folytán elhalt. Az agg főmérnök temetése ma d. u. 4 órakor megy végbe.

* **Európai polgármesterek Debreczenben.** Az európai fő és nagyvárosok polgármesterei a millenniumon a főváros vendégei lesznek. Mint egy könyvben jelentik, a polgármesterek Magyarországon vidéki körutat is tesznek s körutjukban legelőször Debreczent és a Hortobágyot fogják meglátogatni. Az európai polgármestereket mindenütt az illető városok polgármestere fogja kalauzolni.

* **A Jókai bölcsességfoga.** Az én bölcsességfogam czimvel ma a következő nyilatkozatot teszi közzé a fővárosi lapokban:

Valamelyik tisztelt hírlap nyilvánosságra hozta, hogy én nekem most nőtt ki a bölcsességfogam, hetvenesztendőskoromban. Mint hogy nekem kötelességem mindenről számot adni, a mim van, hogy hol vettem, tehát elmondom ennek is a geneziséjét. Igenis, az én bölcsességfogam is kinőtt a maga rendes idején, fiatal koromban és szolgálat becsületesen egész 1874-ig; akkor megromlott. Akkor akart a balközép fuziót csinálni a Deák-párttal; az is megromlott. Aztán fajt a fogam 1875-ig erősen. Akkor azt mondtam, hogy „no, ha az én rossz bölcsességfogam áll utjában a fuziónak, hát buzasassuk ki.” Megtörtént. De rögtön utána elkezdett helyébe nőni egy új bölcsességfogam: ez az, a mely jelen koromban tökéletességre fejlődött. De ezt már nem húzatom ki. Jókai Mór.

Balassa Bálint sirja. B a l a s s a Bálint sirja a h i b b e i temetőben végleg el van hanyagolva és semmi sem jelöli hazánk első lírikusának nyugvó helyét. Ha az akadémia t. széptudományi és nyelvészeti osztálya venné kezébe az ügyet, Balassa Bálint sirja még a millenniumi év folyamán emlékjelet kapna s ha a felvideket sűrűn látogató turista közönség elvetődik a magas Tatra eme kies fekvésű helységébe, elvezetik majd egy gonddal ápoltt sirhoz, ahol egy nagy költő emlékének forró hálával és hű szeretettel fogálózhatni.

Emlékkoszorú nagyjainknak. Az amerikai magyarság az ezredévi ünnepségek megtekintésének programjába — felvette nemzetünk — kimagasló alakja emlékszóirának megkoszoruzását. A júniusban hozánk ellátogató magyarság három remek kivitelű óriási ezüst koszorút hoz magával, melynek legszébbikét K o s s u t h Lajos sirjára helyezi el, a másik kettővel pedig az aradi vértanúk és Deák Ferenc szobrát díszítik fel.

Aszfalt a Kádas-utcán. A Kádas-utcai házbirtokosok közül harminczhármán, Osváth Ferenc ügyvéd és társai ma kérvényt adtak be a városi tanácshoz az iránt, hogy utcájuk aszfalt gyalog-járdával és egész szélességében kőburkolattal láttassék el.

A Kazinczy-pályázat az idén csekély eredményt mutathat, úgy minőség mint mennyiség tekintetében. Az első — prózai — pályára kérdésre: „Árpád alakja a mondákban és szép prózában” csupán egy, a másodikra: magyar népdalok, 13 pályamunka érkezett. A Csokonai-kör mindkét pályakérdésnél csak a második díjakat véleményezi kiadhatóknak, a döntés joga a kaszinó választmányát illeti.

* **Megrendszabályozott szerrum.** A difteria-serum nagy sikerei kilátást nyújtván ezen oltószert állandó keresletére, a belügyminiszter indíttatva érezte magát ennek elárúsítását indítványozni. A szabályzat, melyet közölni fognak az összes egészségügyi hatóságokkal és intézetekkel, a difteris vérsavót oltó anyagnak tekintik s miután a gyógyszerészek azt kés iteni nem képesek, mert hatékonyságát ez idő szerint csakis külön laboratoriumokban állat kísérletek útján lehet megállapítani, a gyógyszerész könyvbe való bevitelét, vagyis a gyógyszerész-társaság való kötelező tartást nem rendelte el. A serumot az ország területén forgalomba hozni csupán a vérsavót termelő állami telepek, továbbá a gyógyszer-áraknak és néhány külföldi gyárnak, vagy hazai bizományosoknak szabad. A budapesti gyógyszerészek e szer árusítása után 30 százalék, vidéki gyógyszerészek 50 százalékos hasznot számíthatnak: a törvényhatóságok szegény betegek részére azonban ingyen szállítja az állami telep.

* **Debreczen szervezete.** Debreczen város szervezési szabályzatát tárgyaló bizottság tegnap délután folytatta ülését a városháza nagytanácstermében gróf Dégenfeld József főispán előktele alatt. Targyalás alá vették a főszámvévo állással járó teendőket és megállapították annak ügyrendjét. Kevés és lényegtelen módosításokkal egészen az előző szabályzatot tartották fenn.

* **A debreczeni hölgyek lobogója.** A debreczeni hölgyek lobogója mozgalma, melyet a millenniumi zászló létrehozása körül kifejtettek, a legszebb czélra fog vezetni. Tegnap délután a városháza nagytanácstermében igen díszes hölgyközönség jött össze, hogy a kibocsátandó szelvényekre vonatkozólag határozatot hozna. Simonffy polgármester megnyitotta az ülést, melynek folyamán elhatározták, hogy feliratos szelvényeket fognak kibocsátani. A szelvényeken gróf Dégenfeld Mária indítványa folytán a Magyar nőnek születésének kezdetű vers első strófája fog állani. A szelvények kiállításával Konez Ákos jegyzőt bízták meg, ki azokat szét is fogja osztani. Simonffy Imre polgármester szükégesnek látja, hogy nemcsak az elárúsítás körül fáradozó hölgyek nevei, hanem a vásárlók is jegyeztessék fel és örökíttessék meg. Ebből kifolyólag minden szelvénynek leszakítható darabján külön helyet hagynak a vevők nevének és ide mindjárt az eladás alkalmával feljegyzik az illető nevet. Ezután elhatározta a bizottság, hogy a zászlót Debreczen város színeiben készíttessék s a többiek felett határozni szükébb körű bizottságot küldenek ki, melynek tagjai lettek: Várad Szabó Jánosné, Veressné Szatmári Teréz, gróf Dégenfeld Anna, gróf Dégenfeld Mária, Balkányi Miklósné, Király Ferenczné és Márk Endre. A bizottság egy hét alatt jelentést tesz a végzeteiről.

* **A rendőrség létszámának szaporítása.** A város szervezési szabályzatán dolgozó bizottság kiváló fontos határozatot hozott legközelebbi ülésében. Elhatározták ugyanis az ülést, hogy a rendőrség számát megszorítják és pedig a gyalogrendőrök számát a százra, a lovasokét pedig nyolczról tizennyolczra emelik, a mi által a rendőri szolgálat tökéletesebb, de egyuttal könnyebb is lesz. Kiválóan fontos a lovas rendőrség szaporítása, miután Debreczenben régen szükégségét látjuk annak, hogy a város élénkebb forgalmu pontjain lovasrendőrök tegyenek szolgálatot. Például a Kossuth — Széchenyi és Piac utczák közös torkolatának óriási élénksége okvetlen megkivánja, hogy ott lovasrendőr helyeztessék el.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.
Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.
Népkönyvtár az Árok-utczai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig.
Muzéum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.
A Gönczy-egyesület „Othona” a kereskedésia palotájában
Anyakönyvi hivatalos órák:
 Délelőtt:
 Hétfőn)
 Csütörtökön) 11—12 óráig.
 Kedden)
 Szerdán) 9—11 óráig.
 Pénteken)
 Szombaton)
 Délután:
 Minden hétköznap 2—5 óráig.
 Vasárnap délelőtt 9—12 óráig.
Január 25. Sz. Nagy Károly 50 éves jubileuma
Január 29. Az orvos-gyógyszerész-egylet bálja az „Arany Bika” disztermében.
Január 25. Kőmives iparosok és segédek táncvigalma a „Margit fürdő” nagy termében.
Január 25. A polgári kör bálja az „Arany Bika” disztermében.
Február 2. Az iparos kör bálja az „Arany Bika” disztermében.
Február 9. A fodrász segédek bálja a Koronában.
Február 15. A függetlenségi és 48-as párt bálja a „Korona” — disztermében.

Február 15. A jogász- és tisztviselő-kör táncvigalma.

A debreczeni kir. járásbíróaság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat felvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A kir. törvényszéknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órákor, ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

Közgazdaság.

Kőbányai sertés-piacz.

Január 23.

a) Hizott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 kilgron felüli sulyban) — krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 kilgron sulyban) — krig. 3. Fialtal nehéz (páronként 325 kilgron felüli sulyban) 50—51—krig. 4. Fialtal közép páronként 250—kilgr. sulyban —45—krig. 5. Fialtal könnyű (páronként 250 kilgron terjedő sulyban) —kon felüli sulyban) 44—45 krig. 7. Közép (páronként 220—280 kilgr. sulyban) 45—46. krig. Könyű (páronként 220 kilgron terjedő sulyban) 43—44 krig. seriabi: 9. Nehéz (páronként 200 kilgron felüli sulyban) 48—49—krig. 10. Közép (páronként 220—260 kilgr. sulyban) 45—46—krig. 11. Könyű (páronként 220 kilgron terjedő sulyban) 44—45 krig. Sertés létszám 1896. évi jan. hó 20. napján volt készletben 33311 db. 1896 évi jan. hó. 20—21-dik napján felhajtott 1073 darab. 1896. jan. hó 21-dik. napján elszállított 175 drb. 1896. január hó 22-dik. napjára maradt készletbe, 134214 drb. Forgalom nnes. i

CSARNOK.

A királyi tanácsosék.

— Regény. —

20.

Irta: **Vértesy Arnold.**

(Folytatás)

Bezzeg nem ilyen esküvőt remélt egykor a királyi tanácsosné ő nagysága. Nem ilyen lappangó, bujkáló összejövetelt, hanem fényes, nászmenetet, hosszú kocsisorral, négylovas fogatokkal, a vármegye legelőkelőbb családja mint nászsereg, az Ágasházak, a Bogáthyak, a Szentmihályiak, a főispán, mint násznagy arany sujtástól ragyogó díszmagyar ruhás, drágaköves kardok.

Es most itt ezammag be otromba lábaival, mint valami elefánt a hajdani lakatos mester. Még jó, hogy keztyűt húzott a kezére, legalább nem látói, hogy milyen durva és fekete. A kis sovány asszony, a felesége, olyan mellette, mint egy szunyog.

Egyszerű fekete selyem ruha van rajta; úgy tetszik, mintha tünetni akarna. Ő nagysága nem törődik vele, ő azért felöltözik a drága új brokát ruhájába. Neki rangjához illőn kell megjelenni.

Cserepesék várhatnak, míg ő elkészül. — Tessék addig az érkezőket fogadni, ha jönnek.

— Ejnye de fagyos a szentem — jegyzi meg Cserepes András bosszusan, mikor ő nagysága eltávozott.

De feleségének egy pár szelid szava mindjárt lecsillapítja:

— András, András! Nem vagyunk-e mi magunk is izgatottak?

Ki ne volna izgatott ilyen mennyezőző napon? A jövőt nem tudhatni milyen lesz? Boldogságot hoz-e vagy boldogtalanságot? S a költők annyi szomorú történetet regélnek, melyekkel tele van a szegény asszony feje.

Látja, hogy ez nem olyan boldogság, a milyentről ő álmodott fia számára. Egy hideg, zarkózt szívet fognak ma összekötöni az ő fiának melegen érző szívével, micsoda boldogság származhatik abból?

A szerető anya aggodalmával vizsgálja fia arcát s annak vonásain is a bizonytalanság, a kétség, a nagy lelki nyugtalanság kinyomatát látja.

Cserepes András az alatt beszélgetésbe ereszkedik a királyi tanácsos urral: — Hej, mikor mi voltunk még ilyen völegény sorban!

A királyi tanácsos ur csak alig csoszog ugyan, de erre a gondolatra fölmelegszik. Eljárná ő még most is a kállai kettőst, csak ez a bal lába ne fájna. A birkózásban is mindig ő volt a legelső az iskolában, földhöz vágta ő valamennyit. Ezt a kart tapogassa meg a szomszéd.

A szomszéd, a ki hatalmas Herkules a királyi tanácsos ur megrogyant alakjához képest, jóakarattal mosolyog.

De nem folytathatják tovább ezt az érdekes tárgyat, mert jönnek a többi nászvendégek. Legelső a Cserepesék sógora, valamikor fűszerkereskedő, most városi számvető, olyan hivatalos személy, a ki szeret tekintélyt adni magának. A felesége ugyancsak jól megtermett, izmos, barna asszony, fűzőld selyem ruhában, Cserepes Andrásnak testvérhuga s a völegénynek keresztanyja.

Ezeket nem lehetett kihágni, bármilyen neheze esik is a királyi tanácsosné ő nagyságának, hogy ilyen vendégeket lásson a háznál. A többi rokonságot sikerült távartatani, ámbar Cserepes András uram szerette volna mind ide csodítani, hadd vigadjon együtt ezen a nagy napon az egész rokonság; de a felesége okosabb volt, az tudta, hogy milyen érzést támasztana ennél a főnnhéjazó, büszke családnál, ha ide sereglene az a sok egyszerű, a finomabb szokásban járatlan mesterember, asszony, gyerek.

— Az nem lehet, András, — mondta az ő szelid szavával.

Es András szót fogadott, ámbar nem egy helyen szemére vetették, hogy tán szégyelli is a rokonságot vagy mi? S ő maga is úgy érezte, hogy a nagy urak kedvéért nem illik megtagadni az alacsonyabb sorsu atyafiakat. De a felesége mondta, hat az jobban tudja, megnyugszik annak a szavában.

Hisz ee az esküvő csak olyan csöndes családi körben fog lefolyni. Lám, a királyi tanácsosok sem hitták meg, csak épen a legközelebbi rokonokat.

Nem hitták meg a nógrádmegyei Hajnó cnyakat sem, pedig azok közt sok előkelő birtokos család van, a kikkel itt pompázni lehetne Vámoson, hol most kétségbevonják sokan az ő atyafiságukat a nógrádi Hajnóczyakkal. De nem hitták meg. Oh dehogy híjják! Bár a hire se jutbatna-el soha odáig ennek a szégyennek, a mi ma esik meg rajtok, hogy egy könyvelő veszi el a leányukat.

Nem hitták meg mást, csak a nagyságos asszony sok testvérét, a kik mind csupa szegény hivatalnokokhoz mentek férjhez s a kiknek nincs annyi pénzük, hogy ide utazzanak. Csak egy jött el a férjével, valami penzügyi tisztviselővel s két nagy leányával, a kik ócska rózsaszín ruháikban, melyekben már bizonyosan végig tánczoltak feltucczat bált, most itt fogják kompromitálni ő nagyságát.

A vámosiak közül nincs senki meghíva, csak az alispán meg a pénzügyigazgató, a két királyi tanácsos, kik a hivatalos tanuk lesznek az esketésnél. Mert egy királyi tanácsos leányának a tanui természetesen nem lehetnek csekélyebb személyek, mint királyi tanácsosok.

Az alispán nem hozhatta el a feleségét, mert beteg. De Hajnóczyne soha el nem fogja hinni, hogy igazán beteg volt, noha tudja, hogy csak addig lézeng a szegény asszony s talán ezt a telet sem fogja már átélni. Hajnóczyne mégis sértésnek tekinti elmondását. Hát ezen a szerencsétlen mai napon mindenfelől csak sértést kell tűnie?

A kit vár, az nem jön el, a kit nem vár, az pedig eljön, hivatalan. Micsoda szemtelenség az a Cserepesék sógorától, hogy magukkal hozzák azt a leányt, a ki Miskolcraól épen látogatóban náluk van? Még csak nem is rokon, csak valami jó ismerősüknek a leánya, valami özvegy mézeskalácsosnéé.

Bemutatják ő nagyságának; de ő nagysága úgy tesz, mintha észre sem venné, a mi azonban cseppet sem zavarja a kis fitos orru villogó szemű, jökedvű leánykát, a kiknek egy kis táncra viszket a lába. Hisz a lakadalom

csak nem mulik el táncz nélkül? A néni azt ígérte otthon.

De a mint szétnéz, vajmi kevés reményiséget talál. Már majd egy órája, hogy itt vannak, de a völegényen kívül még egy fiatal embert sem látott. Micsoda szomorú lakadalom lesz ez!

— Ugy-e, magok is szeretnének egy kicsit tánczolni? — kérdezi a két kopott rózsaszín ruhás leányt.

(Folyt. köv.)

Tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Table with 2 columns: Item (Őszi buza szept.-okt.-re, Uj buza őszre 1896, etc.) and Price (6.96-97, 7.14-16, etc.)

Bécsi gabonátőzsde.

— Érkezett d. e. 11 óra 20 p. —

Table with 2 columns: Item (Őszi buza szept.-okt.-re, Tavaszzi márcz.-ápr.-re, etc.) and Price (7.46-48, 7.27-29, etc.)

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet 98. Páratlan bérlet 98.

Péntek 1896. Január hó 25-én:

Strogoff Mihály utazása

Moszkvától Irkuczkig.

Nagy látványosság 10 képben. Verne Gyula regénye után írta: Csepregi Ferencz. (Rendező: Hevessy I.)

VASUTI MENETREND.

1895. október hó 1-től.

(Egységes vasuti zóna-idő szerint.)

Debrecenből indul.

Table with 3 columns: Destination (Budapest-felé, Budepest-Nagyvárad felé, etc.), Time (gyorsvonat reggel 8 ó. 40 p, etc.), and Notes (P.-Ladány-Nagyvárad felé, etc.)

Budapestről-Debrecenbe indul.

Table with 3 columns: Time (a d. u. 3 ó. 47 p.-kor érk. személy v. reggel 9 ó. 40 p, etc.), Destination (az este 7 ó. 09 p. érk. Gyors-vonat d. u. 2 ó. 15 p, etc.), and Notes (az éjjel 2 ó. 40 p. sz. v. (Püspökáladányig 9 ó. 15 p, etc.)

Budapestre érkezik.

Table with 3 columns: Time (a reggel 8 ó. 40 p.-kor ind. gy. v. délután 1 ó. 50 p, etc.), Destination (a déli 12 ó. 36 p. sz. v. este 8 ó. 10 p, etc.), and Notes (az este 10 ó. 31 p. reggel 5 ó. 45 p)

Debrecenre érkezik

Table with 3 columns: Destination (Budapest-Nagyvárad felől, Gyorsvonat este 7 ó. 09 p, etc.), Time (éjjel 7 ó. 41 p, reggel 2 ó. 40 p, etc.), and Notes (Csak Szatmárról, Kassa-Miskolcz felől, etc.)

Nyitott r.

Med. univ.

Fogorvos dr. Sichermann Adolf.

Kossuth-utca 2152. (Kardos-ház.)

Rendel: délelőtt 9-12, délután 2-6

Olcso billiard! Elegáns berendezés!

Kávéház megnyitás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a csapó-utcai

„ARANY SAS“-kávéházat

átvettem és azt teljesen újonnan berendezve, f. hó 25-én szombaton

Veres Tóni elsőrendű zenekarának közreműködésével megnyitom.

Hosszu gyakorlatom e téren remélnem engedi, hogy m. t. vendégeimet meglegedésökre fogom kiszolgálni.

Számos látogatást kér

SZAUER SÁNDOR

kávés.

Tiszta italok! Gyors kiszolgálás!

214.

Az „István gőzmalmi társulat“

GYÁRTMÁNYAINAK

ARJEGYZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási, fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

Table with 2 columns: Item (A Asztali dara nagyszemű, B Szinte aprószemű, etc.) and Price (100 kiló, 14.—, 13.40, etc.)

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0-6 számig 85 kilogramm.

7. és 8. szám 70

11. és 12. szám 50

Debreczen, 1896. jan. 21.

A ki nem akarja,

hogyan tavasszal szeplő és májfolt vagy bármi kiütés arcán jön ki, használja már most az egyedüli biztos hatásu

„Vénus arczenőcsöt“ mely zsirnélküli készítmény a „Lyoni“, kiállításon diszoklevéllel és arany éremmel lett kitüntetve. Egyedül kapható a készítőnél:

Molnár Lajos gyógyáru raktárában.

Debreczen Frohner-szálloda épület a megyeházzal szemben.

Egy tégely ára 75 kr.

Molnár Lajos.



Védjegy. Védjegy.

Máriacelli

Gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, blüzs lohelet, teltség, savanyu, felbőgés, hasmenés, gyomorégés, felesleges, nyálakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörcs szűklős.

Hathatós gyógyszernek bizonyult fejlődésénél, a menyinyiben ez a gyomortól származott, gyomortulorhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámrholdáknál.

Említett bajknál a **Máriacelli gyomorcseppek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi forrást: **Török József** gyógyszerész Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly cseppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brády) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

A **Máriacelli gyomorcseppek** valódián kaphatók.

Kapható Debreczenben: Göttl Nándor, Tóth Béla, Mihálovits István, Dr. Rotschnek V. Emil, Tamássy és Balázs gyógyszerészeknél, Diószegen Vaday Ignác, Ermhályfalván Mátray István, Hadrázon Farkas Ödön, Kabán Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Egy csomag élesztő 24 kr. ismételadónak 20% engedmény.

Figyelmeztetés.

A t. cz. háziasszonyok b. figyelmét ezennel van szerencsém a Berger-féle **élesztőre** felhívni, melynek gyártmánya, a helybeli piacon már évek óta egyedül általam árusítottatik, ugyanitt nálam beszerzhető kitűnő minőségű **pitlélt rozsliszt kenyérnek**, továbbá valódi **István-gözmalmi buza-liszt**, finom **Jamaica** és **Cuba-rum**, legfinomabb **pecco és mandarin-tea**, **Görzi maroni**, nagy-zemű boszn. **szilva**, **szilvaiz** (lekvár) és vékony haju **dió**, **tisztított mazsola** és válogatott **mandula**, ugy egyéb friss és jó minőségű **fűszer-árak** a legjutányosabb áron

KOHN LAJOS

Nagy-Hatvan-utca 1099., Mayer Ferencz-féle ház.

Egy csomag élesztő 24 kr. ismét eladónak 20% engedmény.

Mindenféle
ipar, kereskedelmi, gazdasági, ügyvédi
és egyéb

üzleti könyvek

fél, egész vászon, bőrposztó vagy félbörkötésben
megrendelhetők

Hoffmann és Társa

könyvnyomdájában

DEBRECZEN, a főpostával szemben.



FERENCZ

Pálinka (sosborszesz),

Vértés gyógyszer-féle

használatban a leghatásosabb.

DEBRECZENBEN: Dr. Rothschnek E., Tóth Béla gyógyszerész uraknál, a hol azonkívül raktáron vannak a sasgyógytár világhírű gyógyszerei u. m.: Dr. Heuffel-féle **gyomoroscentia**, Dr. Heuffel-féle **vértisztító labdacok**, **Injectio veget** és **capsules vegetales**, **Bnái nővönnyedv**, **Herkuleszfürdői köszvényeszes**, **Antibetin**, Dr. Heuffel-féle **hajszesz**, **Lugosi arczenőcs**, Dr. Heuffel-féle **hajszeszvesztő kenőcs**, stb., kapható, valamint közvetlenül

Vértés Lajos

sasgyógytárában Lugoson 100 a.